

Amaryllis Fox

ŽIVOT V UTAJENÍ

Příběh agentky CIA

NEW YORK
TIMES
BESTSELLER

COSMOPOLIS®

Věnováno mé mámě, která mě naučila žít bez utajení.

Amaryllis Fox

ŽIVOT V UTAJENÍ

Příběh agentky CIA

NEW YORK
TIMES
BESTSELLER

COSMOPOLIS®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Amaryllis Fox

Život v utajení

Příběh agentky CIA

Přeloženo z anglického originálu knihy Amaryllis Fox *Life Undercover – Coming of Age in the CIA*, vydaného nakladatelstvím Alfred A. Knopf, New York, 2019.

Originally published in the United States by Alfred A. Knopf, a division of Penguin Random House LLC, New York.

Copyright © 2019 by Amaryllis Fox

Jacket image courtesy of Amaryllis Fox

Cover based on a jacket design by Jenny Carrow

All rights reserved

Vydala GRADA Publishing, a.s. pod značkou COSMOPOLIS

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7, tel.: +420 234 264 401, www.grada.cz
jako svou 7766. publikaci

Překlad Ivana Sýkorová

Odpovědná redaktorka Mgr. Marie Zelinová

Grafická úprava a sazba Eva Hradiláková

Návrh a zpracování obálky Vojtěch Wagner

Fotografie autorky na klopě Jesse Stone

Počet stran 240

První české vydání, Praha 2020

Vytiskla tiskárna CPI Moravia Books s.r.o., Pohořelice

Czech Edition © Grada Publishing, a.s., 2020

ISBN 978-80-271-1874-8 (ePub)

ISBN 978-80-271-1873-1 (pdf)

ISBN 978-80-271-1313-2 (print)

O autorce

Po ukončení aktivní kariéry u CIA pracovala Amaryllis Fox jako komentátorka aktuálního dění pro televizní stanice CNN, National Geographic Channel, Al-Džazíra, BBC a další zpravodajská média. Přednáší na konferencích a univerzitách po celém světě na téma zachování míru. V současnosti přijala roli moderátorky v novém dokumentárním seriálu *The Business of Drugs* televizní stanice Netflix. Žije v Los Angeles s manželem a dcerami.

Řekli o knize

„Amaryllis Fox toho prožila dost na to, aby mohla napsat napínavý špionážní román ve stylu Jamese Bonda. Místo toho napsala memoár, který dává bondovkám na frak. Nejen co se týká čtivosti a napínivosti, ale především v popisu světa špionáže. Dramatické okamžiky doplňuje reálný výčet všeho, co patří k práci moderního agenta. Amaryllis má skvělý, podmanivý styl a snadno pochopíte, proč byla tak dobrá agentka. Nebojí se být emotivní a osobní – to dodává knize hluboký lidský rozměr a přesahuje tím žánr špionážní memoárové literatury.“

Tomáš Fojtík

zakladatel FB skupiny Literární s(n)obi

„Tato kniha vám prozradí mnohem víc než jen to, kam si agenti CIA chodí pro falešné pasy, jak nejlépe ukrýt kontraband nebo obelstít pronásledovatele. Autorka líčí svůj život v CIA takovým způsobem, že ji budete chtít věřit i přesto, že pravdu v mnoha případech prozradit nemohla.“

Jan Kužník

novinář, publicista

„Poutavá kniha... Fox mistrně vyjadřuje nasazení i osamělost života v utajení a její paměti se čtou jako skvělý špionážní román.“

Publishers Weekly

„Výjimečná kniha... obdivuhodný život... Fox poutavě – a transparentně – popisuje svou práci tajné agentky CIA.“

Kirkus Reviews

**Jména, místa a podrobné informace o operacích
byly pozměněny za účelem ochrany
zpravodajských zdrojů a postupů.**

1

Ve skle výlohy zahlédnu muže, který mě pronásleduje. Od chvíle, kdy jsem si ho všimla, jsem už párkrát odbočila. Naše cesty se protnuly ve špinavých bočních uličkách Karáčí. Odrazy našich postav se míhají ve výkladu krejčovské dílny. Má protáhlý obličej a je vysoký. Při chůzi otevírá a zatíná pěsti. „Bezpečí závoje,“ čtu slogan na plakátu propagujícím burky a hidžáby.

Před sebou zahlédnu mizet autobus, kterým jsem chtěla jet, pomalovaný přehnaně nápadnými barvami a vzory. Každý centimetr kapoty je vyzdobený tvary a spirálami v křiklavých tónech, spleťtými a nekonečnými, a tak připomíná spíš alegorický vůz, diesellový chrám pro potěchu oka. Vypadá, jako by mu sebrali svobodu, pomalý, těžkopádný drak obtěžkaný vlastní krásou a cestujícími, kteří visí z jeho břicha i hřbetu. V Pákistánu jsem si je oblíbila, tyhle autobusy. V záplavě prachu a smogu a řvoucích klaksonů člověka překvapí, jako když pod maskou nudného obličej objeví spřízněnou duši.

Když si tu rachotinu nechám ujet, moc mě to nezdrží. Za pár minut pojedete směrem na Džinnáhovu ulici další. Jen ať si pan Ed nemyslí, že se mu snažím zmizet. Nic nevzbuzuje větší podezření, než když setřesete pronásledovatele. Tohle mě vždycky rozesměje ve filmech o agentech CIA. Honičky po střechách a nablýskané gloc-ky. Ve skutečnosti by jediná taková akce v centru města vyzradila

mou identitu a znemožnila mi práci v tajných službách na celý život. Lepší je dopřát jim falešný pocit bezpečí. Chodím dostatečně pomalu, aby mi stačili. V autě zastavuju na oranžovou. Pokaždé, když přicházím nebo odcházím, ujistím se, že mě dobře vidí. Jinými slovy, musím je k smrti nudit. Pak se vytratím a scény z bondovek si nechám až na chvíli, kdy je ukolébám do klidného spánku.

Zatímco čekám na autobus, sleduju, jak si pan Ed prohlíží kuchyňské potřeby u jednoho stánku. Není jasné, ke komu patří. První tip obvykle padne na místní službu – příslušník vládní kontrarozvědky státu, ve kterém právě jsem. Ale v tomto případě si nejsem jistá. Pákistánští agenti jsou ve své práci dobří. Sledovací týmy obvykle tvoří šest až sedm členů, takže mohou agenta, který mi je právě v patách, každou chvíli vyměnit, a tím minimalizovat riziko, že si něčeho všimnu. Zdá se však, že tenhle chlapík je sám. A nejen to, podle rysů v obličeji by to mohl být cizinec. Přes kalhoty má sice oblečený tradiční volný, dlouhý *kamíz*, ale něco mi říká, že má vazby na Střední Asii. Možná Kazach nebo Uzbek. S největší pravděpodobností si mě otipovává před zítřejší schůzkou. Al-Káida v poslední době zaznamenala příliv rekrutů ze Střední Asie. Nasazovat nováčky na sledování je docela běžné. Mají tak šanci poznat město, zatímco si je velitelé prověřují.

Pozoruju, jak se proplétá mezi stánky, které lemují tržnici Džodia bazar. Bere do ruky část karburátoru a pomalu ho otáčí. Když vidím, jak si ho prohlíží, napadne mě, jestli nepatří do třetí skupiny – ambiciózní prodejce zbraní, který ví, že spolupracuju s Jakabem, maďarským dodavatelem nejrůznějších sovětských přebytků. Pochopitelně je tu vždy ještě čtvrtá, nepříliš zajímavá možnost: je to jen obyčejný starý chlap, rádoby predátor, který si lačně prohlíží osmadvacetiletou Američanku, co se prochází ulicemi cizího města úplně sama. Ostatně, vždy je potřeba brát v úvahu

Occamovu břitvu. Nejjednodušší vysvětlení je obvykle správné.

Vládní špion nebo trouba, když vás někdo sleduje, to je vždy důvod k ukončení operace. Se špehem v zádech nemá smysl potkávat se s informátorem ani vyzvedávat tajné dokumenty. I neškodný úchyl může být nebezpečný, když si vezme do hlavy, že viděl něco, o čem by měl mluvit. Naštěstí nejdu do akce. Dnes ještě ne, až zítra. Dnes jen zkoumám terén.

Jakab mi řekl, že to má být na křižovatce ulic Abdulláha Harúna a Sarvara Šahída. Tvrdil, že víc neví. Dokonce ani tohle neměl vědět. Informace vytáhl z kupců pod záminkou, že potřebuje zjistit, co chystají, aby jim prodal tu nejvhodnější bombu. Řekl jim, že musí znát cíl, protože jediné tak bude mít jistotu, že bude bomba obsahovat dost materiálu, aby ji zaznamenal Geigerův detektor. Dostatečně účinná, aby si vynutili pozornost, o niž usilují.

Přijíždí další autobus a já pomalu a klidně nastoupím, jako bych nejela zkontrolovat cíl možného teroristického jaderného útoku. Pan Ed vyšplhá nahoru a usadí se na střeše. Já si najdu volné sedadlo v části pro ženy. Venku se začíná šerit a na motorkách se rozsvěcejí světla. V mumraji večerní špičky mám čas prohlédnout si okolní budovy; většina z nich je starší než celá země a jsou připomínkou doby, kdy byl Pákistán součástí Indie, hřištěm kolonizátorů a králů. Jako Američanka cítím jistou spřízněnost. Touhu vymanit se z chomoutu Anglie. Dokážu si představit, jak muži a ženy v kamízech a šátcích, kteří teď sedí okolo mě, házejí bedny s čajem do oceánu. Jsme země rebelů, oni i my. Jen kdyby kvůli tomu rebelství neteklo tolik krve.

Mezi auty a oslími povozy zahlédnu tu křižovatku, krčí se pod vybledlými plachtami, co jsou natažené mezi budovami a nabízejí ochranu před sluncem. Dnes už ale zapadlo. Na jedné straně je Pákistánská národní banka, to by mohl být jejich cíl. Ostatně

mulláhové odpálili dvojčata jako legitimní vojenské cíle a tvrdili, že Amerika zabíjí muslimy nejen z tanků při pozemních operacích, ale také ožebračováním nevinných lidí. Něco na té budově mi však neseď. Je betonová a nudná, poválečný brutalismus v nejčistší podobě. Nepůsobí zrovna jako křiklavý symbol západního blahobytu.

Počkám, až řidič zpomalí, a vyskočím na prašnou ulici. Pan Ed měkce seskočí na opačné straně autobusu. Přecházím ulici Abdulláha Harúna, pomalu, aby mě mohl dál sledovat, a vtom mi to dojde. Předě mnou, kousek stranou za bránou zajištěnou řetězem, je dům, který vypadá jako miniaturní hrad, malá kamenná pevnost obklopená rikšami a holuby. Je to Karáčský tiskový klub, bašta svobody projevu a nezávislého žurnalismu, místo proslavené protesty i debatami, s jediným barem v této zemi, který nabízí alkohol. Vsadím se o cokoli, že tohle je jejich cíl. Není nic lepšího, než zbombit se na místě, kde bouchne bomba.

Podle toho, co říkal Jakab, má být útok jen varováním – výstrahou pro všechny země, kde má tisk zelenou stejně jako alkohol. Nejprve vyčistí Pákistán, pak obrátí pozornost k bezvěrcům. Mají to šikovně vymyšlené, ale je pravda, že je mnohem snadnější naplánovat útok zde než na Times Square. Al-Káida se snaží získat jaderné zbraně přinejmenším od roku 1992. Tehdy Usáma bin Ládín poslal první zvědy do Čechenska, kde měli vyhledávat štěpný materiál, který se ztratil z rozpadající se sovětské ponorky. Jenže vyplavený jaderný materiál je vzácný, drahý a velmi nevyzpytatelný. Dává smysl, že si vše chtějí otestovat nanečisto a blíže k domovu.

To znamená, že před sebou mám dva scénáře současně: nejprve potenciální útok přímo tady a pak možné důsledky následného útoku na americké půdě. V tiskovém klubu přednášejí autoři a myslitelé z celého světa, včetně Američanů. Jaderná bomba o síle deseti kilotun by vymazala všechny budovy i lidi, které vidím v okruhu

jednoho kilometru. Kdyby stejné zařízení odpálili před budovou *New York Times* v centru Manhattanu, výbuch žhnoucí silněji než slunce by sežehl na popel Times Square, Penn Station, Bryant Park a Městskou knihovnu, plus nespočet bytů, bister, školek a taxíků. Světlo se šíří rychleji než zvuk, takže zhruba půl milionu lidí v první zóně by se změnilo v prach dříve, než by vůbec zaslechli zvuk výbuchu. Radiace by pak v řádu dní zabila většinu lidí v okruhu dalšího kilometru v každém směru. A ve vzdálenějších zónách by jejich obyvatele v dalších letech kosila rakovina.

Terorismus je eskalující psychologická hra. Lidi neděsí poslední útok. Děsí je ten příští.

Myslíte si, že útoky na naše ambasády v zámoří, třeba jako ty v Keni a Tanzanii v roce 1998, jsou děsivé? Zkuste se podívat, jak při aktivním nasazení vybuchne obrněná válečná loď, což se stalo o dva roky později lodi amerického námořnictva *Cole* v Adenském zálivu. Myslíte si, že útok na naši armádu je děsivý? Co potom útok s obrovským počtem obětí na domácí půdě, jako třeba ten, který jsme s hrůzou sledovali jednoho slunečného úterního rána v září následujícího roku?

Od útoků z 11. září 2001 si al-Káida klade otázku, kam dál. Co by mohlo nahánět větší hrůzu než dopravní letadla narážející do mrakodrapů? Co může být ničivější než zavraždění tří tisíc lidí během nahodilého úterního rána? Jediné, co zbývá, je atomový hřib. Jedinou možnou eskalací je výbuch tak oslňující, že ho přežijí svědci budou mít vypálený na sítnici oka po zbytek života.

Pan Ed sleduje ženu, která prochází branou Karáčského tiskového klubu. Hlavu má zahalenou šátkem v pestrobarevném Pucciho stylu ze sedmdesátých let. Lem jejího kamízu zdobí příšitě květiny. Působí zdrženlivě jako muslimská žena, ale vyzařuje z ní radost jako z postav v amerických rodinných seriálech. U brány nabízí

prodavač květiny, řezané a svázané do pugétů, a svým pokřikem láká na slevu řidiče projíždějící kolem. Na chodníku za ním stojí reklamní poutač dětského zubaře.

Cítím, jak se mě zmocňuje hrůza. Ta zkáza. Obludná, zbytečná ztráta potenciálu. Mám chuť běžet k tomu muži s protáhlým obličejem, chci na něj zatlačit, zatřást jím a zeptat se, jak ho mohlo napadnout zabít ženu, která si na oblečení našívá květiny. Jak ho mohlo napadnout zabít půl milionu lidí, jako je ona. Jenže podle toho, co vím, je to jen řadový špeh. Svou šanci budu mít zítra. Jeden pokus vysvětlit al-Káidě, proč by neměla odpalovat jadernou bombu uprostřed velkoměsta. Jedinou příležitost, tváří v tvář skupině, která chce tuto zemi srazit na kolena.

Nech ho být, pomyslím si.

Muž vytáhne mobil, podívá se mi do očí a začne vytáčet nějaké číslo.

2

Můj táta je jako účetní výkaz: logický, zaměřený na data a čísla, schopný porovnat všechny vstupní informace, které dostane. Je Američan, vyrůstal ve Franklinville ve státě New York, což je městečko tak malé a izolované, že jen pár dětí z maturitní třídy pokračovalo ve studiu na vysoké škole. Otec nastoupil na Chicagskou univerzitu a později se stal jedním z nejmladších profesorů ekonomie v historii školy. Působil jako poradce zahraničních vlád z celého světa v oblasti energetické politiky už před tím, než jsem se narodila já a můj starší bratr Ben, což znamená, že jsme ho vídali převážně při cestě na letiště nebo z letiště.

Moje máma působí v té době spíše jako impresionistický obraz: krásná, opravdová a předurčená k tomu, aby se jednoho dne – ačkoli tehdy ještě ne – vymanila ze sevření pravidel a norem a žila podle vlastní, abstraktní pravdy. Je jako barva v našich omalovánkách, oživuje naše rána, odpoledne i večery. Je Angličanka. A stejně jako všichni Britové vyrůstala v prostředí tradic a protokolu. V mých nejranějších vzpomínkách je stále svázána stavovskými pravidly, která prostupují společenskými kruhy anglických panských sídel. V mládí bývala volnomyšlenkářskou básnířkou, ale její matka držela její neohroženou dokonalost na uzdě a vštěpovala jí, jak důležité jsou správné návyky, správná řeč a správné vzdělání, aby se jí dařilo ve zvláštních vodách britské aristokracie. A v mých nejranějších

vzpomínkách zatím zvažuje, zda tato pravidla předávat dál. Dárek lásky nám dětem, které jsou jí vším. Srdcem je však stále umělkyně, a proto se rozhodne, že nám nechá prostor, jako bychom byli čistá plátna, a tak pomalu, statečně nechává naše barvy rozpíjet přes vyznačené okraje.

Můj bratr má poruchu učení. Někdy to znamená, že vůbec nezapadá do nalajnovaných konceptů školy. Je nesmírně chytrý, ale má potíže s motorickými schopnostmi a vyjadřováním, za což ho přihlouplí grázlové v naší škole ve Washingtonu nelítostně šikanují. Máma je odhodlaná Benovy potíže napravit, protože se bojí, že by k němu mohli být ostatní krutí, mohli by si ho zařadit do špatné škatulky nebo si o něm myslet, že je divný.

Trpělivě jako šerpa odhodlaný vynést náklad na vrchol Everestu sedává máma s Benem u našeho malého kuchyňského stolu nad otevřenou učebnicí matematiky a Ben si stěžuje, že je v ní moře číslíček, které ani chvíli neposedí v klidu. Pořád poskakují jako skřítci, říká, a já je pozoruju ze skříňky pod dřezem pro případ, že by snad některá číslíčka vylétla do vzduchu, kde ji uvidím. Z té skříňky jsem si udělala své království, stěny jsem si vyzdobila výkresy s mraky ze zasklého lepidla. Jednou za čas, když bratr zjistí, že lepidlo zase došlo, přestane předstírat pochopení a upře zoufalý, zničený pohled k mé skříšti. Zvednu packu našeho starého teriéra Snowyho a zamávám mu na omluvu nebo nechám ráčky poustevníčky, které chováme v akváriu, skřehotat jeho jméno, dokud se konečně nezačne zubit. A máma se taky přidá se svým nádherným smíchem, přestanou se učit a společně si uděláme popcorn – takový ten zabalený v alobalové pánvičce, co se na sporáku nafoukne jako těhotné břicho.

O víkendech se s Benem šťastně proháníme v areálu Smithsonianova muzea, jen my dva. Máma nás vysadí naproti strýčkovi Beazleymu, jak se říká dutému triceratopsovi z laminátu, jehož rohy jsou

vybledlé a dohladka vyleštěné tisícovkami dětských rukou, které po něm šplhají. Seřídí nám hodinky, přidá důrazné pokyny o autech a cizích lidech („i kdyby nás lákali na štěňátka“), a když stoupáme po schodech nahoru, ještě za námi volá, jak moc nás má ráda.

V expozici muzea přírodní historie věnované Mezopotámii sledujeme film o Gilgamešovi. Je natočený pomocí fázové animace a hliněné figurky mají při chůzi trhavé pohyby. V expozici nazvané Vzduch a vesmír jíme dehydrovanou zmrzlinu a díváme se na film, v němž Měsíc s lidským obličejem vypráví o historii, válkách a změnách, které viděl ze svého místa na obloze, a můj bratr poznává, že v porovnání s tím je Gilgamešův příběh jako tenounký proužek čokoládové polevy na velkém zmrzlinovém poháru.

Když je hezké počasí, chodíme k Lincolnovu památníku, na střídačku recitujeme Gettysburský projev a místo čepice si nasazujeme dopravní kužely. A pak pět minut před tím, než malé ručičky na našich seřízených hodinkách doputují na pětku, běžíme k soše Nekonečna, kde už čeká maminka v autě. Podzemní garáže jsou zavřené. Aby bylo těžší sem nastražit bombu, vysvětluje máma.

Začínám chodit do školy a zjišťuju, že Ben se liší od ostatních dětí způsobem, který mi připadá úžasný, ale zároveň z něj v očích druhých dělá snadnou kořist. Jeho chůze je zvláštně prkenná. „Jako zrůda,“ posmívají se mu. „Jako Gilgameš,“ říkám mu. Přestávky na hřišti tráví ve stínu stromu, brouká si zvláštní melodie prokládané dlouhými chvílemi ticha. Ostatní děti si myslí, že má o kolečko míň, ale já vím, že si jen v hlavě přehrává symfonie, které táta den před tím pouštěl na gramofonu. Brouká si melodii každého nástroje od začátku do konce. Nejdřív housle, pak klarinet, pak tympány. Rozkládá hudbu stejně, jako kutil rozebírá rádio. V hlavě slyší, jak to všechno zapadá do sebe.

„Každá vesnice má svého idiota,“ smějí se mu nelítostně děti.

Všichni géniové bývají nepochopeni.

Večer nám maminka čte. Nejraději máme knížky *Medvídek Paddington*, *Lev, čarodějnice a skříň* a *Vlci Willoughbyho Chase*. Máma napodobuje všechny hlasy a dělá pauzy jen tehdy, když nás rozesměje nebo rozpláče tak, že se neubrání a přidá se k nám. Pak se všichni uklidníme a znovu se ponoříme do dalších příběhů, které kolem nás tančí a mihotají se, až nakonec maminka utne naše škemrání o ještě jednu kapitolu a my odplujeme do říše snů, daleko od učebnic matiky i šikany ze školního hřiště. „Nikdy nezapomeňte,“ říká maminka něžně, „můžete se vydat, kamkoli budete chtít, stačí jen zavřít oči.“

Když je mi sedm a Benovi deset, vystřihujeme z krabic od cereálií kupony, které pak odešleme a dostaneme za ně prokletý zámek z lepenky. Přejde v ploché krabici, kterou odneseme do sklepa, a pak jej sestavujeme kousek po kousku, až mezi pračkou a schodištěm vznikne náš vlastní strašidelný zámek.

Zaprášenými okny pod úrovní terénu sem dopadá jen málo světla, a tak používáme mou plastovou svítící žížalu jako lampičku, což znamená, že ji musíme každý druhý den nechat nabít v zahradě na slunci. Máma občas sejde dolů vyprat prádlo, ale jinak naše království odolává vlivům zvenčí.

Ježdím na kolečkových bruslích a můj bratr staví ze stavebnice domky, které v porovnání s naším strašidelným zámekem vypadají jako trpaslíci. „Musíme ochránit vesničany,“ říká. Kolem domků rozestavíme figurky akčních hrdinů a Benova plastového upíra dáme dovnitř strašidelného zámku, protože by mohl všechny vyděsit. „Snowy je ochrání,“ zašeptám a hladím drsnou srst našeho psa spícího na podlaze. Někdy vedle něj posadíme Benova starého medvídky Chesteru, který už je dost vypelichaný a naklání se na jednu stranu.

Jednou, když si hrajeme ve sklepech a odrážíme útoky vesmírných lodí, příběhne dolů maminka a volá, že už přišel dopis pro Bena. Přijali ho do Wicken Park, anglické internátní školy, do níž má chodit, než nastoupí na Eton.

„Co když se mu tam nebude líbit?“ ptám se. „Co když se k němu nebudou chovat hezky?“ Maminka se posadí na poslední schod.

„No, pak nám může napsat, co se děje,“ povídá klidně, „a my si ho odvezeme.“ Otočí se k Benovi: „Učitelé budou nejspíš číst tvé dopisy, tak potřebujeme nějaké tajné heslo. Takové, které bys normálně v dopisu nenapsal, abys ho nepoužil omylem.“

Jsem z toho zmatená. Proč posíláme Bena někam, kde bude potřebovat tajné heslo, aby odtamtud mohl uniknout? Ani nevím, jak Wicken Park vypadá, nedokážu si představit místo, které mi chce ukrást bratra. Pohled mi sklouzne k lepenkovým příšerám na boku strašidelného zámku. Jedna z nich má roztržený bílý obličej, protože jsme původní barevný potisk strhli lepicí páskou. Je nejděsivější ze všech.

„A co třeba strašidelný zámek?“ zeptám se.

„Perfektní,“ přitaká máma a oba nás pevně obejmě.

Každý další den toho horkého, lepkavého léta vnímáme jako očíslované drahokamy. U všeho, co společně děláme, si uvědomujeme, že by to mohlo být naposledy. Naposledy sbíráme morušové listy pro Benovy bource, protože jsme si před časem předsevzali, že z jejich vláken vyrobíme padák. Naposledy přecházíme po dřevěných trámech přes plavební komoru u kanálů v Georgetownu a hrajeme si na statečné námořníky na ráhne lodi ničemných pirátů. Naposledy sedíme na zadních sedadlech kombíku rodičů cestou do muzea voskových figurín Johna Browna, kde obdivujeme muškety a bojovníky za svobodu i oběšence v kápích.

V těch posledních měsících se mámino břicho začíná nafukovat jako ta pánvička s popcornem na sporáku a rodiče nám oznámí, že budeme mít sestřičku.

Vlastně tu novinku ani nijak zvlášť neregistrujeme do té doby, než onemocníme neštovicemi a máma se musí odstěhovat do hotelu, aby se nenarozené miminko nenakazilo. Stýská se nám po ní, vynutíme si, aby nám četla pohádky po telefonu, ale pak našťavaně protestujeme, že to není ono. Táta se snaží, co může, aby nás roztýlil. Na gramofonu nám přehrává přednášky Carla Sagana. Když Carl říká „miliardy“ svým podmanivým, rezonujícím hlasem, přidáme se k němu. Potřetí a počtvrté už to není moc zábavné, takže táta pustí Billyho Crystala a všichni vykřikujeme: „Vypadáš kouzelně!“, ačkoli máme po celém těle boláky.

Když dojdou desky, táta nasadí těžší kalibr. Učí nás, jak vyrobit Möbiovu pásku. Proužek papíru se spojí do kruhu, jeden konec se přetočí, přilepí se k druhému a – „Tadá,“ prohlásí táta, „vyrobili jste nekonečno.“ Koukám na něj jako na blázna, ale on mi poradí, ať jedu po pásce perem a nakreslím na ni souvislou čáru. A čára opravdu vede kolem dokola. Jeden dlouhý, nepřerušovaný tah po obou stranách pásky. Je to jako kouzlo.

„Myslím, že se asi vyplatí dostat neštovice, když se při tom naučíš vyrobit nekonečno,“ říká mi Ben. „Co myslíš?“ Pak k nám přijede na pomoc babička, a úžasné, kradmé okamžiky tátovy pozornosti zmizí jako slunce za zavřenými dveřmi skříňky pod dřezem.

Čtvrtého července toho roku stojíme s Benem na drolicí se cihlové zdi s výhledem na doky na řece Potomac a na nebi burácí salvy ohňostroje. „Představ si, že s takovým rámusem přilétají Britové,“ povídá Ben. Zavřu oči a usilovně si to představuju. Armáda přichází zabít naši rodinu. S každou ránou je blíž a blíž. Rozpláču se. A poprvé pochopím, že ohňostroj nemusí být vždycky jen zábava.

Příští týden se narodí Antonia. Zatím je jen mimino a nijak mi nevynahradí skutečnost, že Ben už tu nebude. Protože v noci pořád brečí, máma spává u její postýlky. A pak, na konci léta, ji oblečou do hebkých, růžových šatiček a jede s námi vyprovodit Bena do školy za mořem.

Projíždíme krajinou anglického venkova do Wicken Park, což je impozantní kamenné panské sídlo, jako vystřižené ze seriálu o románech Charlese Dickense. Stojíme s Benem vedle sebe na kruhové příjezdové cestě, sledujeme, jak přijíždějí ostatní chlapi s velkými kufry a napomádovanými účesy. Ben mi stiskne ruku a já cítím, jak se třese. Škola vypadá jako náš strašidelný zámek z lepenky. Hm, vybrali jsme správné heslo, pomyslím si. Ale neřeknu to nahlas. Místo toho prohodím: „Docela dobré království. A určitě potřebuje chránit před piráty!“ A on přikývne s takovou odvahou, že to jen stěží dokážu pobrat. Nakonec se mu spustí slzy.

„Brečí jako malá holka!“ vykřikne jeden z těch napomádovaných kluků. „Haha. Radši zůstaň doma a hraj si se sestřičkou.“ Pustím Benovu ruku, aby se mu přestali posmívat. Pak je najednou pryč, přísná vychovatelka ho chňapla a postrčila za dveře. Stále ještě cítím, jak mě v dlani hřeje jeho strach.

Chvíli jen stojíme a díváme se do oken pro případ, že by nějaké našel a chtěl nám zamávat, jenže v tabulkách se odráží jen klidná večerní obloha.

Vzápětí poté, co se vrátíme domů, začnou v našem domě balit nábytek do přepravních krabic. Táta mi vysvětluje, že se taky stěhuje do Anglie. Ne na venkov jako Ben, ale do Londýna, kde bude radit vládě Maggie Thatcherové, co si počít s těžbou uhlí. Dívám se z okna, jak rodiče předávají Snowyho manželskému páru, který

přijel volkswagenem. Jdu dolů do sklepa a sedím sama ve strašidelném zámku.

Když přijedeme do Londýna, zaberu si pokojík v horním patře. Má zkosený strop vsazený do podkrovní a okno s širokou římsou. Večer, když mi maminka přečte pohádku, políbí mě na vlasy a zhasne, vylezu si oknem na střechu. Sedávám tam skoro každý večer, najdu si pohodlnou polohu na střešních taškách, nohy si schovám pod noční košili a pozoruju Big Ben, jak odbíjí desátou. Hodiny jsou jen pár bloků od nás, obrovský ciferník září do noci jako měsíc ztracený mezi komíny. Připadám si tam nahoře, jako bych se vznášela stejně jako on. Uvědomuju si, jak jsem malá, a zároveň vnímám nekonečno.

Jednou za měsíc za námi na víkend přijede Ben a společně se procházíme okolo Westminsterského opatství a parlamentu, kopírujeme mosazné pamětní desky na pauzák a vymýšlíme si příběhy o básnících a králich, jejichž hrobky lemuují zdi jako strašidelná apartmá. Když přijdeme domů, sestřička Antonia obvykle spí a máma nechává na dveřích cedulku s prosbou, abychom byli potichu jako myšky. Vždycky vtrhneme dovnitř, co nejhlasitějším pištěním napodobujeme hlodavce a pak nás skolí záchvaty smíchu. Nikdy nás to neomrzí.

Na konci každé návštěvy mě Ben obejmě a dělá vše pro to, abych si myslela, že mu nevadí, že musím zpátky. Zachytím náznaky smutku, který se pokouší skrývat. Vyměníme si jen pár slov, než na mě upře pohled, který říká, abych se víc nevyptávala.

„Jak se má Chester?“

„Už tam není.“

„Co se ti stalo na hlavě?“

„Spadl jsem.“

„Kdo je tvůj nejlepší kamarád?“

„Vychovatelka, nejspíš.“

Přeju si, aby použil tajné heslo. Pak by ho máma odvezla, byl by s námi doma a všechno by bylo jako dřív. Jenže on ho neřekne. Je jen stále tišší a vyšší a brzy mi začne připadat strašně vzdálený, i když je doma.

Začínám chodit do americké školy ve čtvrti St. John's Wood. Ve třídě máme elitářské děti. Já mezi ně nezapadám. Uchyluju se k dvěma dalším odpadlíkům, Lise a Lauře. Když si třídní hvězdy založí klub Pink Ladies a nedovolí nám být jeho členkami, založíme si vlastní klub Cool Cucumber a o přestávkách pomáháme školníkovi zametat hřiště. Když prší, vyrábíme z vyhozených lepenkových krabic roboty. Naším mistrovským dílem je pošták Petr z animovaného seriálu. Poštovní robot je stejně vysoký jako my a v břiše má ukrytou schránku, do níž si můžeme schovávat tajné vzkazy.

Lisa a já dostaneme od Pink Ladies pozvánku na oslavu narozenin Cassie. Všechny holky pak u ní zůstanou i přes noc. S vědomím, že je to trochu nad naše síly, se snažíme chovat dospěle, jenže rychle usneme. Uprostřed noci nás probudí a postaví před soud, protože jsme prý rušily maminku Cassie. Cassie sedí na hromadě polštářů a hraje si na soudkyni, a když ten vykonstruovaný proces skončí, odsoudí nás k noci strávené v její šatní skříni. Zamknou nás tam obě mezi Cassiiny boty a šaty s třpytivými flitry a ven se dostaneme až ráno, když nás přijdou naše mámy vyzvednout.

Kamarádství je silnější než potupa a nepříjemný zážitek nás ještě víc sblíží. Společně s Laurou si vytvoříme slovník vlastní tajné řeči a posmíváme se elitářským spolužačkám novým cizím jazykem. Lisa mi ukáže, jak si ze šňůry udělat v pokojíku pavučinu a pověsit na ni zvonečky, které nás i ve spánku upozorní na přítomnost duchů. Tři měsíce jsme šťastné. Pak si mě jednoho dne po Vánocích maminka posadí na gauč a oznámí mi, že Laura je mrtvá. Celá

její rodina, od babičky po malého bratra, zahynula, když se vracela domů na palubě letadla Pan Am, které po útoku libyjských teroristů vybuchlo u skotského Lockerbie. Je mi osm.

Nastane dlouhé období, kdy jsem zamlklá. Mám pocit, jako bych měla hlavu vycpanou vatou. Jsem ospalá, utlumená a otupělá. Nakonec mě táta naučí číst *London Times*. „Musíš pochopit, jaké síly ti ji vzaly. Nebude to pak tolik děsivé.“ Vybavím si příšeru bez obličeje z našeho strašidelného zámku z lepenky a dojde mi, že má pravdu.

Můj svět brzy zaplní nové postavy. Kaddáfí a Thatcherová, Reagan a Gorbačov. Jejich jména znějí exoticky, jako by patřila pohádkovým postavám, mágům a čarodějnicím či lesním mužíkům žijícím v dalekých magických lesích. Ale jejich pohádkové souboje se mohou promítnout i do reálného světa, do mého světa a z nebe mi ukrást kamarádky. Proto musím být ve střehu.

V červnu mě ohromí fotky studenta, který nehybně stojí před šikem čínských tanků na náměstí Tchien-an-men. Tchien-an-men, píše se v článku, znamená Brána nebeského klidu. Dlouho si ty fotky upřeně prohlížím. Mladík vypadá mírumilovně. Má v sobě klid i obrovskou sílu, když dokáže zastavit všechny ty vojáky.

I ostatní lidé si uvědomují, jakou má ten člověk sílu. V listopadu zkoušejí to samé v Berlíně, ovšem tentokrát strhnou zeď. V novinách píšou, že při pokusech dostat se na druhou stranu té zdi bylo zabito nejmíň sto lidí. První obětí byla Ida, žena, která se pokusila vyskočit z okna svého bytu, aby se dostala k domu své sestry. Vždy bydlely naproti sobě. Pak se přes noc objevila v ulici zeď a ony za ni nesměly. Připomíná mi to zeď, která vyrostla mezi mnou a Laurou. Fandím demonstrantům, kteří ze střech aut rozebírají zeď na kousky.